

**SAOPŠTENJE ZAHIRA TANINA, SPECIJALNOG
PREDSTAVNIKA GENERALNOG SEKRETARAI ŠEFA
UNMIK-A**

DEBATA SAVETA BEZBEDNOSTI O UNMIK-U

NJUJORK, 24.APRIL 2020.

Gospodine predsedniče,

Uvaženi članovi Saveta bezbednosti,

Dozvolite mi najpre da izrazim saučešće svima na području naše misije čiji su životi pogođeni pandemijom Kovida19. Ova pandemija je za Kosovo i za region izazov bez presedana, i podsetnik da takvi izazovi mogu da budu rešeni jedino kroz regionalnu saradnju.

Gospodine predsedniče,

Broj ljudskih žrtava nastavlja da raste na Kosovu i u čitavom regionu. Organi javnog zdravlja na Kosovu, u konsultacijama sa Svetskom zdravstvenom organizacijom i drugim međunarodnim telima, brzo su reagovali i uveli mere za suzbijanje širenja bolesti. Ove mere uključuju zatvaranje granica i prelaza, opsežna ograničenja kretanja, zatvaranje škola i mnogih privatnih preduzeća, i stavljanje u izolaciju teško pogođenih opština. Kosovo, s malobrojnom populacijom i ograničenim resursima, i dalje je naročito izloženo opasnosti od širenja epidemije i od značajnog povećanja broja kritičnih slučajeva. I

pored herojskih napora medicinskog osoblja, resursi zdravstvene zaštite preopterećeni su do krajnjih granica.

Osim toga, ogroman ekonomski i društveni teret zdravstvene krize tek počinje da se oseća na krhkoj ekonomiji Kosova. Ovog meseca, Međunarodni monetarni fond odobrio je Kosovu 56,5 miliona dolara hitnog zajma, namenjenom sektoru zdravstvene zaštite i drugim sektorima pogođenim krizom, a Evropska unija je upravo obećala povoljne zajmove u vrednosti od 100 miliona evra za pomoć stabilizaciji privrede i prevazilaženju teškoća u platnom bilansu. Pojedine države članice su takođe počele da jačaju svoju direktnu podršku. Sigurno će biti potrebno više, zajedno sa jakim merama nadgledanja, transparentnosti i odgovornosti kako bi pomoć stigla do ljudi kojima je najpotrebnija.

Gospodine predsedniče,

Ova kriza je pokrenula međunarodnu saradnju na terenu. UNMIK i tim Ujedinjenih nacija na Kosovu tesno saraduju sa lokalnim organima za zaštitu javnog zdravlja i sa svim našim međunarodnim partnerima. Kao što se od nas očekuje, UNMIK prilagođava svoj rad, i zajedno s narodom Kosova stoji u borbi protiv pandemije Kovida19. Misija je izmenila svoj programski rad za 2020. Jedna od promena izvršenih radi prilagođavanja jeste pružanje direktne

podrške opštinama i zajednicama koje su najugroženije. Naše onlajn platforme i tim za komunikaciju saraduju sa lokalnim medijima i partnerima na pripremi i širenju zdravstvenih informacija, u partnerstvu s timom UN na Kosovu. Lično sam bio u kontaktu s liderima u regionu, naime s Premijerom Albanije, g. Ramom, i s Predsednikom Srbije, g. Vučićem, kako bih zatražio njihovu pomoć u promovisanju inkluzivnog i ujedinjenog odgovora. UNMIK i entitet UN Žene ubrzano rade na pružanju neprestane podrške prihvatilištima i drugim kapacitetima u odgovoru na nasilje u porodici, gde je broj prijavljenih slučajeva porastao za 36 odsto tokom marta. Pomno pratimo posledice po ljudska prava koje nastaju zbog ove pandemije, uključujući pravo na privatnost. Preduzeli smo i sve potrebne mere u vezi sa pitanjima zdravlja i bezbednosti osoblja Misije, i do danas nije zabeležen nijedan slučaj Kovida19 unutar Misije ili među drugim osobljem UN-a na Kosovu.

Gospodine predsedniče,

Iskustvo je svuda pokazalo daje za uspeh u borbi protiv virusa KOVID-19, bilo gde, potrebno najmanje:(i) usredsređena vlada, (ii) mobilizacija ljudi i resursa i(iii) čvrsto liderstvo. Nesreća je što su u sadašnjim okolnostima na Kosovu političke podele odvratile pažnju mnogih lidera sa zdravstvene krize. Ove podele pridonele su slabljenju poverenja javnosti u političko rukovodstvo u vreme pojačane uznemirenosti i neizvesnosti. Od završetka

ovog izveštajnog perioda, političku scenu u Prištini karakteriše polarizacija političkih partija i polaganje prava na vlast među suprotstavljenim frakcijama, što se ogleda u oštrim neslaganjima kako unutar vladajuće koalicije tako i između Vlade i Predsednika o nizu različitih pitanja, od odgovora na pandemiju do ukidanja takse na robu iz Srbije i dijaloga s Beogradom. Ovi sukobljeni planovi kulminirali su izglasavanjem nepoverenja koalicionoj vladi 25.marta, u trenutku kad je nastupila kriza zbog Kovida19. Trenutno je na vlasti tehnička vlada, i dok vam se ja ovde obraćam Predsednik poziva na formiranje nove vlade alternativnom većinom, dok Premijer takav potez smatra nezakonitim, rešen da ga ospori pred Ustavnim sudom. Bez obzira na korake koji budu usledili, u ovom trenutku je jasno da je nezadovoljstvo javnosti primetno već nedeljama. Od suštinske je važnosti da politička neizvesnost ne utiče na nestranačko delovanje u borbi protiv pandemije.

Gospodine predsedniče,

Ova unutrašnja politička nestabilnost može da dovede Kosovo do sučeljavanja s dodatnim izazovima u pridruživanju širim naporima u suočavanju s krizom. Ipak, želim podjednako da istaknem i brojne primere pozitivne prekogranične saradnje i saradnje među zajednicama kad je to bilo najpotrebnije. Zdravstvene službe u Prištini, na severu Kosova, i u Beogradu, nedavno su uspostavile bolju komunikaciju i saradnju, koja je nedostajala na

početku ove krize. Slobodniji je protok neophodnih artikala preko granice, a srpska vlada je nedavno donirala isporuku opreme za testiranje zdravstvenim organima u Prištini, bez obzira na to što je nekoliko javnih ličnosti u Prištini reagovalo negativno na nacionalističkoj osnovi. Solidarnost koju su pokazali vodeći medicinski stručnjaci i zvaničnici, i izdigli se iznad etničkih i političkih podela, uliva nadu da saradnja još može da jača, budući da stopa obolevanja nastavlja da raste.

Gospodine predsedniče,

Neki su pozdravili ukidanje tarife od 100 odsto na uvoz robe iz Srbije i Bosne i Hercegovine na početni period, uz uvođenje „mera reciprociteta“ prema Beogradu, dok drugi smatraju da je to nedovoljno. Nezavisno od toga, ova odluka predstavlja korak u smeru daljih redovnijih trgovinskih odnosa i povratak načelima Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA). Takođe predstavlja važan putokaz ka ponovnom pokretanju političkog dijaloga Beogradai Prištine. Napomenuo bih da je Evropska mreža operatera prenosnih sistema električne energije glasala u korist sporazuma sa kosovskim operaterom KOSTT, što je značajan uspeh u oblasti poboljšanja energetske efikasnosti u regionu i sprovođenja energetskog sporazuma postignutog pod okriljem EU.

Iako još uvek ne postoji jasna mapa puta za nastavak dijaloga, ipak postoje signali da je pažnja i dalje usmerena na ovo pitanje, čak i u vanrednoj situaciji kad Kovid19 ima prednost. Pozdravljam imenovanje specijalnog predstavnika Evropske unije koji će predano raditi na unapređivanju dijaloga Beograda i Prištine. Nedavne zajedničke inicijative u oblasti infrastrukture i prevoza, pokrenute pod pokroviteljstvom Specijalnog predsedničkog izaslanika Vlade Sjedinjenih Država, još jedan su primer praktičnog angažovanja koje je moguće kad postoji uzajamna politička volja i međunarodna podrška. Gledajući unapred, od suštinske važnosti biće koordinisani međunarodni pristup u pružanju podrške dijalogu Beograda i Prištine pod okriljem EU, i to ostaje naša najveća nada za postizanje sveobuhvatnog sporazuma, i za očuvanje mira.

Gospodine predsedniče,

Ova kriza je ispitala snage i slabosti država članica i teritorija širom sveta. Na kraju želim da odam priznanje onim liderima i stručnjacima sa obe strane granice koji podržavaju jedni druge u borbi protiv pandemije. Pozivam političke lidere da slede njihov primer, i da se okrenu udruživanju energije, a ostave po strani lične i političke planove. UNMIK, tim UN-a na Kosovu i naši partneri nastaviće da ulažu naše zajedničke resurse i znanje kako bi pomogli. Iskoristiću ovu priliku da pozovem na dalju direktnu podršku

Kosovu u rešavanju veoma hitnih zdravstvenih i socijalnih potreba. Kao što je Generalni sekretar naglasio, jedino solidarnošću i udruživanjem snaga možemo da uspemo u savladavanju i prevazilaženju ovog ogromnog izazova.

Zahvaljujem se svim članovima Saveta na neprestanoj podršci UNMIK-u.